
Půjčky na školné zajistí nový úřad, navrhl šéf školství

PRAVO

19.11.2011, Právo, Strana 2, Zpravodajství, autor: Marek Přibil

A je to venku. Ministerstvo školství zveřejnilo věcný záměr zákona o finanční pomoci studentům, který upravuje především školné. To bude v maximální výši 10 tisíc korun za semestr a studenti ho mají platit od roku 2013.

Veřejným vysokým školám bude školné zapláceno ihned. Bude tedy přímé, jak uvádí tento poměrně obšírný návrh o 52 stranách, který má Právo k dispozici.

Ale jak si na školné budou moci půjčit ti studenti, kteří nebudou mít semestr co semestr k dispozici 10 tisíc, zatím není jasné.

Návrh sice popisuje, že posluchač VŠ bude mít možnost vedle přímé platby školného uzavřít půjčku za tímto účelem garantovanou státem, ale pak už jen rozepisuje jednotlivé varianty – celkem šest –, jak si bude moci na školné půjčit.

Varianta první počítá se zřízením zcela nového ústavu při ministerstvu školství s názvem Centrum správy financování pomoci studentům. Půjčky by poskytoval tento ústav a prostředky by pocházely z fondů státní Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB).

Tato varianta počítá i s vybudováním systému, který by vedl veškeré informace o studentech a související agendu. Centrum by školné zasílalo přímo na účet dané vysoké školy.

Zřízení takového ústavu připomíná organizaci Cermat, kterou školství před mnoha lety zřídilo za účelem přípravy státních maturit. Ty spolky zhruba miliardu a půl.

Úroky již ode dne poskytnutí půjčky

„Splácet poskytnutou půjčku začíná absolvent ve chvíli, kdy dosahuje průměrné mzdy, přesněji ve chvíli, kdy hodnotu průměrné mzdy překročí,“ píše se v návrhu první varianty. V době, kdy bude absolvent nezaměstnaný, na mateřské či rodičovské dovolené, se na žádost absolventa povinnost splácet poskytnutou půjčku přerušuje.

V případě porušení splátkové povinnosti je záležitost předána správci daně (finančnímu úřadu), který následně pohledávku po dlužníkovi vymáhá.

„Nedobytné pohledávky budou následně odepsány a hrazeny z úrokových plateb (rizikové přírážky) vybraných u ostatních splácených půjček. Student také může půjčku kdykoli celou uhradit bez dalších sankcí a poplatků,“ dodává návrh.

Důležitou informací pro studenty je, že dluh je úročen po celou dobu jeho trvání, tedy ode dne poskytnutí půjčky. „Úrok je ve srovnání s komerčním úvěrem výhodnější (s ohledem na získané finanční zdroje za výhodnějších podmínek díky poskytnuté státní garanci),“ tvrdí ministerstvo školství s tím, že úroková sazba bude obsahovat již zmíněnou přírážku.

Maximální doba půjčky je 25 až 30 let (při nesplacení v této době je nesplacený zůstatek půjčky odepsán). Splácení až do šedesátky

Druhá varianta se dělí na několik dalších, ale shrnuto podtrženo počítá s tím, že studenti uzavřou smlouvu o půjčce u komerčního subjektu – tedy u kteréhokoli finančního ústavu v Česku.

„Student neplatí úrok (půjčka mu také není úročena) v období mezi poskytnutím půjčky a okamžikem, kdy začíná půjčku splácet,“ uvádí návrh, což ale odporuje běžné bankovní praxi.

„Úrokové náklady na poskytnutý kapitál za bezúročnou dobu (od poskytnutí půjčky do okamžiku začátku splácení), hradí stát prostřednictvím ČMZRB,“ upřesňuje ale návrh.

Při statisících studentů by to v součtu znamenalo i několik miliard ročně. Po dokončení školy už by další úroky a jistinu spláceli sami absolventi.

Na dotaz, zda by pak absolvent vysoké školy musel úroky státu vrátit, ministr Josef Dobeš (VV) už Právu řekl: „Pokud by student ukončil studium v řádném termínu, předpokládáme, že ne. Ale všechno nyní opravdu propočítáváme. Hledáme ideální řešení.“

V případě, že by stát úroky za posluchače VŠ uhradil už v průběhu studia, lze ale počítat s tím, že by stát osekal rozpočty vysokých škol. „Školné by pak bylo v takovém případě významnou částkou pro školy,“ řekl už dřív Dobeš. To se nelíbí akademikům.

V této variantě bude případné nedoplatky vyplývající z nesplácených půjček vymáhat v takzvaném včasném režimu (tj. např. splátka ve zpoždění do 90 dnů) přímo komerční subjekt. Maximální doba splácení je do 60 let věku absolventa (při nesplacení je zůstatek odepsán a jde k tíži státního rozpočtu).

Úrok zaplacený absolventem při splácení půjčky na školné bude moci absolvent uplatňovat jako odpočitatelnou položku od základu daně z příjmů, podobně jako je to u úroků z úvěrů na řešení bytové potřeby nebo u příspěvků na penzijní připojištění.

Další z variant se týká takzvaně odloženého školného, kdy za studenta zaplatí školné stát, jemuž absolvent peníze splácí po ukončení studií ve formě zvýšeného odvodu z platu.

Proti návrhu zatím protestuje Rada vysokých škol i Česká konference rektorů. Zejména kvůli tomu, že jej zatím neměli možnost připomínkovat.

Jak spořit na vzdělávání * Věcný záměr počítá se dvěma verzemi spoření na vzdělání. Prvou možností je úprava stavebního spoření. * Například pokud bude student spořit deset let 700 Kč měsíčně, naspoří v rámci stavebního spoření celkem 101 tisíc Kč. „Státní podpora bude za dobu spoření činit 8400 Kč a na úrocích při úrokové sazbě získá dalších 8941 Kč. Celkem tedy získá předpokládaný výnos ve výši 17 341 Kč z naspořené částky,“ uvádí ministerstvo. * Druhou variantou je zavedení nového systému spoření na vzdělání, který by nabízely „všechny komerční subjekty, kterým k jeho poskytování bude udělena licence“. Stát by na ně poskytl desetiprocentní příspěvek.